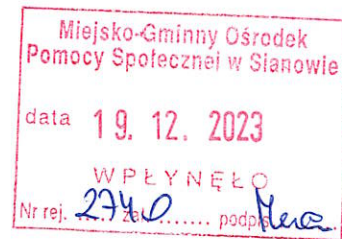

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 07-12-2023 r.

Znak: WZPS-3.431.7.8.2023.ML

Pani Elżbieta Ałtyn
Kierownik
Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Sianowie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 22 pkt 8 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020, poz. 2285) inspektorzy Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie Delegatura w Koszalinie przeprowadzili w dniach 4-7 października 2022 r. kontrolę kompleksową w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sianowie. Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej w okresie od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki opisane zostały w protokole kontroli, podpisanym bez zastrzeżeń w dniu 4 września 2023 r., przedstawiam Pani wystąpienie pokontrolne.

Działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sianowie oceniono pozytywnie z uchybieniami.¹

Kierownikiem Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sianowie jest od 1 lipca 2019 r. Pani Elżbieta Ałtyn.

Miasto i Gmina Sianów liczy 13.068 mieszkańców, a liczba rodzin objętych w 2021 r. pomocą Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sianowie wynosiła 272. W Ośrodku zatrudnionych jest 50 pracowników, w tym (w dniach kontroli) 7 pracowników socjalnych. Ośrodek w dniach kontroli spełniał zatem warunek art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej w kwestii dotyczącej zatrudnienia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony na 2 tys. mieszkańców, a także proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie

¹ Przyjęto 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna.

gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Kierownik oraz pracownicy socjalni Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sianowie posiadają odpowiednie kwalifikacje, wymagane przepisami art. 116 ust. 1, art. 156 oraz art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Ponadto w kontrolowanym okresie pracownicy socjalni MGOPS podnosili swoje kwalifikacje poprzez uczestnictwo w szkoleniach.

Zgodnie z art. 16a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej MGOPS w Sianowie corocznie przygotowuje Ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalną sytuacji społecznej i demograficznej gminy. Ostatnią, za rok 2021, sporządzono i przekazano w dniu 12 maja 2022 r. Radzie Miejskiej w Sianowie oraz za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej w dniu 12 maja 2022 r. Ocenę zasobów pomocy społecznej za rok 2020 przygotowano oraz przekazano za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej oraz Radzie Miejskiej w Sianowie w dniu 30 kwietnia 2021 r.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy o pomocy społecznej Ośrodek przekazał w wyznaczonym terminie *Sprawozdanie z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu”* oraz *Sprawozdanie roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach MRiPS-03-R*. Ponadto MGOPS w Sianowie sporządza corocznie *Sprawozdanie z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sianowie oraz potrzeby w zakresie pomocy społecznej* na kolejny rok. Ostatnie, za rok 2021, przekazano do Urzędu Miejskiego w Sianowie dnia 15 marca 2022 r., a poprzednie, za 2020 r., przekazano do Urzędu Miejskiego w Sianowie dnia 16 marca 2021 r. Sprawozdania te omawiane są na najbliższej Sesji Rady Miejskiej w Sianowie (odpowiednio: 31 marca 2021 r. oraz 24 marca 2022 r.), a następnie publikowane na stronie BIP MGOPS w Sianowie.

Na podstawie zbadanej w trakcie kontroli dokumentacji ogólnej oraz spraw indywidualnych nie stwierdzono nieprawidłowości co do merytorycznej zasadności przyznawania poszczególnych rodzajów świadczeń pieniężnych (zasiłki stałe, okresowe, celowe, w tym w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”) i niepieniężnych (posiłki w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”, usługi opiekuńcze, kierowanie i odpłatność za pobyt w DPS, kierowanie do ŚDS, udzielanie schronienia). Rodziny spełniały kryterium dochodowe uprawniające do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Podczas kontroli ustalono, że przyjęte wnioski o udzielenie pomocy oznaczone zostały datą wpływu. Zgromadzona w aktach indywidualnych spraw dokumentacja była kompletna, przejrzysta. Terminowo przeprowadzano wywiady środowiskowe, poprawnie ustalano w nich sytuację rodzinną, mieszkaniową, zdrowotną i dochodową świadczeniobiorcy. Akta spraw zawierały również w razie konieczności dokumenty potwierdzające stan zdrowia oraz niepełnosprawność świadczeniobiorcy. Decyzje administracyjne zawierały wszystkie elementy, określone w art. 107 Kpa.

W kontrolowanym okresie mieszkańcy Miasta i Gminy Sianów nie wnioskowali o przyznanie specjalistycznych usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Omawiane usługi nie były zatem realizowane.

Na terenie Gminy Sianów nie ma mieszkań chronionych. Na przełomie lat 2016/2017 samorząd gminy wybudował i oddał do użytku budynek z 11 mieszkaniami socjalnymi. Wszystkie rodziny, które otrzymały mieszkania były w bardzo trudnej sytuacji (w siedmiu rodzinach występowała niepełnosprawność, dwie to rodziny wielodzietne, pozostałe dwie

zostały zakwalifikowane z tytułu ubóstwa). MGOPS w Sianowie realizuje projekt „Pokonać bariery”, w ramach którego zostanie wyremontowanych pięć mieszkań osób niesamodzielnych (niepełnosprawnych). Jedno mieszkanie z zasobów komunalnych Gmina Sianów przeznaczyła do zamieszkania (po wykonanym remoncie i adaptacji do potrzeb osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych) ze stałym przeznaczeniem do najmu przez osoby niepełnosprawne. Znajduje się w centrum miasta, tuż obok budynku przychodni zdrowia. Jest wyposażone w centralne ogrzewanie, posiada odrębne wejście ze spocznikiem i podjazdem. W projekcie budowlanym zostały uwzględnione ułatwienia (mieszkanie bez barier architektonicznych). Ponadto Gmina Sianów złożyła wniosek aplikacyjny na utworzenie Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego (COM) w Sierakowie Sławieńskim (wniosek uzyskał pozytywną opinię Wojewody Zachodniopomorskiego i w dniach kontroli był w trakcie oceny MRiPS). Zaproponowane rozwiązania w COM to przede wszystkim 16 autonomicznych lokali, w których będą mogły zamieszkać osoby niepełnosprawne, wymagające tylko częściowego wsparcia usługami opiekuńczymi.

Do zadań własnych o charakterze obowiązkowym (art. 17 ust. 1 pkt. 12 ustawy o pomocy społecznej) należy prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych, a od 1 listopada br., zgodnie z nowelizacją ustawy o pomocy społecznej - mieszkaniach treningowych lub wspomaganych. Zespół kontrolujący ustalił, że w kontrolowanym okresie w Gminie i Mieście Sianów nie funkcjonowało mieszkanie chronione na warunkach określonych w art. 53 ustawy o pomocy społecznej. W Sianowie przeznaczono do remontu mieszkanie z zasobów gminy, przeznaczone docelowo dla dwóch osób niepełnosprawnych. Jak wynika z informacji Kierownika - nie spełnia ono jednak wymogów, określonych w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 kwietnia 2018 r. w sprawie mieszkań chronionych (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 75). W kontrolowanym okresie, mimo zabezpieczenia potrzeb osób niepełnosprawnych, Gmina nie realizowała ww. zadania. Natomiast jego obligatoryjny charakter wymaga w szczególności zbadania potrzeb w zakresie tworzenia mieszkań chronionych na terenie gminy, podjęcia niezbędnych działań w tym kierunku oraz uregulowania sposobu postępowania w przypadku konieczności zapewnienia miejsca w mieszkaniu chronionym, np. opisanie procedury postępowania w przypadku potrzeby zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych. Dodatkowo w wyniku analizy dokumentu strategicznego Gminy zespół kontrolujący ustalił, że Strategia zawiera analizę potrzeb w zakresie mieszkań chronionych i wskazanie potrzeby ich utworzenia (str. 46-47 Strategii). Każdy organ administracji jest zobowiązany do wykonywania zadań, jakie spoczywają na nim z mocy ustawy.

MGOPS w Sianowie realizuje pracę socjalną w środowisku lokalnym. Rodziny z terenu Miasta i Gminy Sianów pozostawały 2021 roku w trudniej sytuacji życiowej i korzystały z pomocy Ośrodka głównie z powodu ubóstwa (232 rodziny), bezrobocia (148 rodzin), długotrwałej lub ciężkiej choroby (131 rodzin). Z pomocy Ośrodka skorzystały 272 rodziny (684 osoby w rodzinach). Ponadto wsparciem Ośrodka objęto 63 rodziny uchodźców z ogarniętej wojną Ukrainy. W wyniku wsparcia MGOPS przy współpracy z innymi instytucjami osiągnięto szereg efektów w zakresie poprawy funkcjonowania klientów Ośrodka, m.in.: 46 osób podjęło zatrudnienie, 27 osoby uzyskało lub podniosło swoje kwalifikacje zawodowe, prawo do świadczeń emerytalno-rentowych otrzymało 5 osób, które pobierały dotychczas zasiłek stały oraz 7 osób które wcześniej pozostawały na utrzymaniu rodziny, jedna rodzina spłaciła w całości zaległości związane z użytkowaniem lokalu, 14 osób uregulowało w części zadłużenia, 4 rodziny otrzymały mieszkania z zasobów gminnych (1 socjalne, 3 komunalne). Liczba osób, które skorzystały z kompleksowego wsparcia w ramach

realizowanych projektów i programów – 244 osoby (w tym 18 osób z UKR). Ze szkoleń kompetencji i umiejętności społecznych skorzystało 76 osób (w tym 8 kobiet z UKR).

Praca socjalna na rzecz osób z problemem bezdomności prowadzona była w 2021 r. w 10 przypadkach, a w 2022 r. wobec 2 osób. Na terenie Gminy Sianów nie funkcjonują placówki zapewniające schronienie dla osób bezdomnych - nie ma noclegowni, ogrzewalni ani innych placówek zapewniających dzienny pobyt. W celu zabezpieczenia schronienia osobom bezdomnym Gmina Sianów zawiera stosowne umowy z ośrodkami wsparcia z terenu innych gmin: Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Koszalińskie – usługi świadczone są w formie schronienia oraz noclegowni; Stowarzyszenie „Jesień” w Nowym Jasińcu – usługi schronienia wraz z usługami opiekuńczymi; Stowarzyszenie „Monar” Schronisko dla Osób Bezdomnych „Markot” w Marwałdzie – usługi świadczone w formie schronienia. W ramach pracy socjalnej w MGOPS Sianów prowadzona jest edukacja prozdrowotna, rozmowy motywujące do podjęcia leczenia (u lekarza pierwszego kontaktu lub z uzależnienia), rozmowy motywujące do aktywności zawodowej (praca dorywcza, rejestracja w PUP, podjęcie zatrudnienia), proponowane jest schronienie w palcówkach (schroniskach, schroniskach z usługami opiekuńczymi, noclegowniach, ogrzewalniach). MGOPS w Sianowie współpracuje w rozwiązywaniu problemu osób bezdomnych ze Strażą Miejską w Sianowie. Całorocznie monitorują koczowiska, altanki na ogródkach działkowych, śmietniki. W okresie jesienno-zimowym prowadzone są zbiórki odzieży, obuwia, koców, pościeli. Udzielane jest także wsparcie finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb życiowych, zapewniany jest gorący posiłek. W kontrolowanym okresie na terenie Gminy i Miasta Sianów (przestrzeń miejska, altany ogrodowe), w Schroniskach dla osób Bezdomnych przebywały: w 2021 r. 22 osoby, w tym 10 osób w schronisku dla osób bezdomnych (7 w schronieniu, 3 w noclegowni), a w 2022 r. - 11 osób, w tym 2 w schronisku. Poza wsparciem instytucjonalnym osobom bezdomnym przyznawano ponadto pomoc społeczną w postaci posiłków w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” oraz pieniężnych zasiłków np. okresowych. Nie wniesiono uwag do sposobu realizacji omawianego zadania.

MGOPS w Sianowie prowadzi ścisłą współpracę z organizacjami pozarządowymi w zakresie wspierania mieszkańców gminy, a także osób przebywających na jej terenie. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sianowie realizuje wszechstronne działania wykraczające poza zadania podstawowe (jak przyznawanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej), skierowane do mieszkańców gminy w ramach programów i projektów. W kontrolowanym okresie, tj. latach 2021–2022, zespół MGOPS skutecznie wnioskował zarówno w konkursach z dotacją środków krajowych, jak i w naborach z dofinansowaniem w ramach współfinansowania Unii Europejskiej. Zespół samodzielnie tworzył także gminne programy osłonowe i projekty socjalne, które uzyskały akceptację Rady Miejskiej w Sianowie (m.in. Program Ochrony Zdrowia Psychicznego w Gminie Sianów). Realizowano programy i projekty finansowane wyłącznie ze środków własnych Gminy Sianów. Wprowadzono i realizowano Gminny Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych - system wsparcia finansowego umożliwiający przywrócenie osób niepełnosprawnych do aktywnego życia rodzinnego i społecznego. Realizowano także Gminny program osłonowy w zakresie zmniejszenia wydatków mieszkańców Gminy Sianów z tytułu opłat za odbiór segregowanych odpadów komunalnych, Projekt socjalny – „Dzieciak w rodzinie”, Gminny Program „Z szacunkiem dla złotówki” (którego rolą jest ograniczenie marnotrawienia przyznanych środków), Sianowska „Jadłodzielnia” (inicjatywa utworzenia miejsca, w którym można oddać nadmiar żywności celem ograniczenia marnotrawienia nadwyżek jedzenia). Gmina Sianów zaangażowała się także w programy i projekty

współfinansowane ze środków budżetu państwa i Gminy Sianów: Program „Senior+”, Program „Korpus Wsparcia Seniora”, „Prace społecznie użyteczne”, „Stypendia i zasiłki szkolne”, „Karta Dużej Rodziny”. Realizowane są również programy i projekty z dofinansowaniem środków Unii Europejskiej, np.: Projekt „Równość szans w Gminie Sianów”, Projekt „Sianowski Klub Integracji Społecznej”, Projekt „Dzieciak”, Projekt „Pokonać bariery”.

MGOPS w Sianowie prowadzi poradnictwo prawne, psychologiczne i pedagogiczne. W roku 2021 zapewniono 278 godzin poradnictwa specjalistycznego. Na rok 2022 zaplanowano usługi poradnictwa w wymiarze 468 godzin (w ramach realizowanych projektów). Dodatkowo w siedzibie MGOPS znajduje się punkt bezpłatnej pomocy prawnej (program koordynowany przez Starostwo Powiatowe w Koszalinie).

Stwierdzone uchybienie wynikało z niepoprawnej interpretacji przepisów prawa przy jednoczesnym zapewnieniu szerokiego spektrum pomocy na rzecz osób niepełnosprawnych. Skutkiem jest brak realizacji omawianego zadania (prowadzenie i zapewnienie w kontrolowanym okresie miejsc w mieszkaniach chronionych) zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej. Osobą odpowiedzialną za prawidłową realizację zadań jest kierownik jednostki.

W wyniku poprzedniej kontroli kompleksowej, przeprowadzonej w MGOPS w Sianowie w dniach 4-7 października 2016 r., działalność jednostki oceniono pozytywnie z uchybieniami. Podczas kontroli przeanalizowano sposób realizacji zaleceń zawartych w Wystąpieniu pokontrolnym Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 18 listopada 2016 r. (Znak: K-S-1.431.1.13.2016.ML). Stwierdzono, że po zakończeniu poprzedniej kontroli oraz w kontrolowanym okresie:

1. poprawnie przyznawano świadczenia w ramach rządowego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania – Rada Miejska w Sianowie podjęła stosowną uchwałę w zakresie realizacji świadczeń niepieniężnych w ramach programu,
2. dokonano w wyznaczonym terminie zwrotu dotacji za rok 2015 wraz z odsetkami.

Wydane zalecenia zostały zatem zrealizowane.

W związku z powyższym na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej

zalecam:

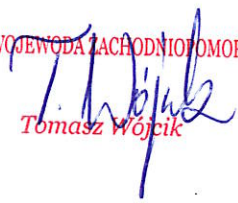
jako zalecenie zwykłe w zakresie realizacji zadań gminy określonych w ustawie o pomocy społecznej:

prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych (a od 1 listopada 2023 r. - w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych, zgodnie z nowelizacją ustawy o pomocy społecznej z dnia 28 lipca 2023 r.).

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej jednostka kontrolowana, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, może zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie realizacji powyższego zalecenia w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

I WICEWOJEWODA ZACHODNIOPOMORSKI

Tomasz Wójcik

Do wiadomości:

Pan Maciej Berlicki

Burmistrz Gminy i Miasta Sianów